

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธีของทหารกองประจำการ กองบัญชาการศูนย์การทหารม้างานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ๒) เพื่อศึกษาการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ๓) เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธีของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ประชากรที่เป็นทหารประจำการและทหารกองประจำการ กองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ค่ายอดิศร จังหวัดสระบุรี ทั้งผู้บริหารระดับสูง/ผู้บริหาร ฝ่ายอำนวยการ/ หัวหน้าหน่วย /ฝ่าย/แผนกและเจ้าหน้าที่ ที่รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ ระดับนายทหารชั้นสัญญาบัตรและนายทหารชั้นประทวนและทหารกองประจำการ ประจำปี ๒๕๕๔ ผลัด ๒ ประจำปี ๒๕๕๕ ผลัด ๑ และ ผลัด ๒ และทหารกองประจำการปี ๒๕๕๖ ผลัด ๑ ในหน่วยขึ้นตรง ประกอบด้วย กองพันบริการศูนย์การทหารม้า, กองร้อยบริการกรมนักเรียนโรงเรียนทหารม้าศูนย์การทหารม้า, กองพันทหารม้าที่ ๒๒ กองเครื่องช่วยฝึกและกองพันนักเรียนนายสิบ โรงเรียนทหารม้านั้นในการวิจัยครั้งนี้ จึงสามารถแบ่งประชากรเป้าหมายได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ๑)ผู้บริหารระดับสูง/ผู้บังคับกองพัน ฝ่ายส่งกำลังบำรุง/ ผู้บังคับกองร้อย /ผู้บังคับหมวดสุทกรรม/และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการ พระสงฆ์ จำนวน ๒๒ รูป/ คน ๒) ในเชิงสำรวจทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ค่ายอดิศร จังหวัดสระบุรี จำนวน ๒,๒๐๐ นาย*กลุ่มตัวอย่าง ทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ค่ายอดิศร จังหวัดสระบุรีเพื่อตอบแบบสอบถามกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ๓๓๘ นาย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง นำมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ประกอบด้วย ความถี่(Frequency) หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการวิจัยไว้เป็น ๒ ส่วน โดยส่วนแรกทำการวิจัยเชิงปริมาณ(Empirical analysis) โดยการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อทราบปัญหาต้องการของทหารกองประจำการและนำผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis นำมาสร้างแบบสอบถามเพื่อให้เกิดความเชื่อถือในเชิงประจักษ์ข้อมูลและวิเคราะห์ให้ทราบถึงเหตุผลที่มีส่วนสัมพันธ์กันกับข้อมูลในเชิงปริมาณ และอุดช่องจุดด้อยของข้อมูลเชิงปริมาณ ส่วนที่สองจะทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative research) เพื่อให้ทราบถึงประเด็นของการศึกษาในรายละเอียดที่สำคัญ และมีความครอบคลุมในเนื้อหาสาระสำคัญที่

*กระทรวงกลาโหม, “ประกาศกระทรวงกลาโหมเรื่องการคัดเลือกการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการเข้ากองประจำการและการแบ่งมอบทหารกองประจำการปี๒๕๕๔”(กรุงเทพมหานคร:กองทัพบก, ๒๕๕๔), (อัสสาเนา).

ทำการศึกษาอย่างครบถ้วน พร้อมกันนั้นในการวิจัยเชิงคุณภาพจะทำให้ได้ทราบถึงข้อมูลเชิงลึก(In-depth) ที่มีรายละเอียดชัดเจนสามารถนำมาวิเคราะห์ในเชิงตรรกะได้(Analytic induction) ดังนั้นเพื่อให้การวิจัยเป็นตามระเบียบ วิธีการ ผู้วิจัยจะนำเสนอวิธีการวิจัยตามลำดับ ดังนั้นผลการวิจัยสามารถสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ การอภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ๓ ข้อ คือ ๑) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ๒) เพื่อศึกษาการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ๓) เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธีของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าดังนี้

๑. การวิจัยเชิงคุณภาพ

๑.๑ ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของทหารกองประจำการ กองบัญชาการศูนย์การทหารม้า

ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหา ด้านอาหารและโภชนาการ พบว่า ควรดูแลให้เจ้าหน้าที่ประกอบอาหาร โรงประกอบอาหารและโรงรับประทานอาหาร มีมาตรฐานกระทรวงสาธารณสุข มีการดูแลด้านสุขาภิบาลที่ถูกสุขลักษณะ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ นอกจากอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการแล้ว ข้อกำหนดด้านสุขาภิบาลอาหารของกระทรวงสาธารณสุขมีความสำคัญที่ได้รับการรับรองแล้ว จึงควรเข้าร่วมโครงการอาหารสะอาด รสชาติอร่อย

ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหา ด้านเครื่องแต่งกาย เครื่องนอนและของใช้ประจำตัว พบว่า นอกจาก คุณภาพที่เหมาะสมและจำนวนที่พอเพียงแล้ว ควรจัดให้มีที่เก็บที่ซักรีดเพียงพอต่อการใช้งาน จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะมีเพื่อเป็นการยืดอายุการใช้งาน

ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหา ด้านที่อยู่อาศัย พบว่า ควรจัดให้ที่อยู่อาศัยมีความเป็นระเบียบ เป็นสัดส่วน มีสถานที่พักผ่อน ที่ออกกำลังกาย พอเพียง ห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด ถูกสุขอนามัย ที่เป็นเช่นนี้เพราะความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เรื่องปัจจัยสี่ ด้านที่อยู่อาศัยมีส่วนสำคัญที่ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหา ด้านสุขภาพร่างกาย พบว่า ควรมีการให้ความรู้ด้านการป้องกันโรคมกกว่าการรักษา การปฐมพยาบาลเบื้องต้น มีการดูแลรักษาสุขภาพร่างกายที่เป็นเช่นนี้เพราะการมีความรู้พื้นฐานด้านการสุขภาพ จะช่วยให้รู้จักดูแลสุขภาพ ไม่เจ็บป่วยง่ายไม่เสียเงินและเวลาในการรักษา รู้จักการออกกำลังกายที่ถูกวิธีมีประโยชน์ต่อสุขภาพร่างกาย

ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหา ด้านสวัสดิการอื่นๆ พบว่า ควรให้ ทหารกองประจำการ และครอบครัวได้รับการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนบ้าง ตามสมควร และให้ความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายและระบบสารสนเทศด้วย ที่เป็นเช่นนี้เพราะทหารกองประจำการที่เข้ารับราชการ มาจาก พื้นฐานที่แตกต่างกัน บางคนฐานะค่อนข้างยากจน มีภาระที่ต้องรับผิดชอบมากแต่มีรายได้น้อย ถ้า ได้รับการช่วยเหลือจากทางราชการเมื่อประสบปัญหา เพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อน จะทำให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหา ด้านคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า ควรมีการจัดการอบรมและชี้แจงระบบคุณธรรม ปลุกฝังอุดมการณ์ รักษาดีศาสนาและพระมหากษัตริย์ไม่ให้อยู่เกี่ยวกับอบายมุขและยาเสพติด ที่เป็นเช่นนี้ เพราะการจัดอบรมเป็นกระบวนการในการพัฒนาและส่งเสริมให้มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความภูมิใจในตนเอง มีผลมาจากอาชีพทหารเป็นอาชีพที่ได้รับ การยกย่อง และเป็นตัวอย่างแก่สังคม

๑.๒ สภาพปัญหาในปัจจุบัน การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ กองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ตามนโยบายกองทัพบก

๑. ด้านอาหาร และโภชนาการ สภาพปัญหาด้านการประกอบเลี้ยงอาหารเพียงพอต่อความต้องการของพลทหารกองประจำการและมีความหลากหลายทางด้านโภชนาการปัญหาในเรื่องของรสชาติดีและความหลากหลายด้านอาหาร มีการกำกับดูแลในเรื่องของสภาพแวดล้อมภายนอก และภายในโรงเลี้ยง รวมถึงการจัดซื้อมีการกำกับดูแล เพื่อให้ครบถ้วนตามที่กำหนดการประกอบเลี้ยง มีความเพียงพอ คุณภาพของวัตถุดิบที่นำมาใช้ยังมีคุณภาพเหมาะสม งบประมาณที่ได้รับมาจัดซื้อเพียงพอต่อการประกอบเลี้ยงและเน้นไปที่รสชาติมากกว่าปริมาณจึงทำให้ทหารที่เข้ามาใหม่ปรับตัว ในการรับประทานอาหารได้มากขึ้นรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยถูกต้องตามหลักสุขอนามัย ตัวอาคาร โรงเลี้ยงอากาศถ่ายเทดีและมีการปรับปรุงติดพัดลมเพิ่มในยามที่มีอากาศร้อนและมีการล้างมือก่อน รับประทานอาหารทุกครั้งการรับประทานอาหารเรียบร้อยแล้วต้องล้างภาชนะและนำไปตากแดดที่โรงเลี้ยงจัดสถานที่ไว้ให้และมีการพัฒนาและปรับปรุงน้ำแข็งแช่น้ำให้ดื่มเกิดความเหมาะสมและเป็นไปตามสุขลักษณะ เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงแก่ทหาร

๒. ด้านเครื่องแต่งกายเครื่องนอนและของใช้ส่วนตัว สภาพปัญหาเครื่องแต่งกาย เครื่องนอน และของใช้ประจำตัว เสื้อผ้าของพลทหารกองประจำการที่กองทัพบกได้จัดสรรมาให้แต่ละหน่วยฝึก นั้นมีขนาดที่เล็กหรือใหญ่กว่าร่างกาย มีสภาพชำรุดเนื่องจากหน่วยไม่ทราบขนาดร่างกายของทหารที่จะมาประจำการ จึงไม่สามารถที่จัดเสื้อผ้าให้มีขนาดพอดีกับร่างกายได้ แต่มีการปรับโดยการ แลกเปลี่ยนระหว่างทหารด้วยกัน หากยังไม่ได้ก็จะนำไปเปลี่ยนที่คลังจังหวัดต่อไปเสื้อผ้าของพลทหาร กองประจำการที่กองทัพบกได้จัดสรรมีขนาดและปริมาณไม่เหมาะสมแก่การใช้สอย รวมทั้งเสื้อผ้าที่ หน่วยเป็นจัดมาให้กำลังพลเป็นการใช้จ่ายอย่างสิ้นเปลือง ทำให้กำลังพลมีการใช้จ่ายเงินไม่เหมาะสม และประสบปัญหาในการทำความสะดวก ซักรีด และการสวมใส่ในอากาศที่ร้อนอบอ้าวของใช้ ประจำตัว ยังมีไม่ครบตามความต้องการ พื้นฐานของการดำรงชีวิตในสภาพปัจจุบัน โดยเฉพาะ อุปกรณ์ในการสื่อสารมีจำนวนไม่พอเพียง เครื่องนอน ไม่มีการเปลี่ยนในแต่ละผลัดของการฝึก ยังคง ใช้ของเดิม ซึ่งเป็นจุดที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรค

๓. **ด้านที่พักอาศัย** สภาพปัญหาด้านที่พักอาศัยระบบสาธารณูปโภคประจำอาคาร สำนักงานและหน่วยฝึกมีการปรับปรุงทาสีและทำความสะอาด เพื่อให้มีสภาพดีและใช้งานตลอดเวลา น้ำใช้มีการสำรองน้ำไว้และติดปั๊มน้ำเพื่อปรับแรงดันน้ำให้มีน้ำใช้ไม่มีเพียงพอ พื้นฐานของการดำรงชีวิตในสภาพปัจจุบัน โดยเฉพาะด้านมุมพักผ่อน และอุปกรณ์กีฬาในร่ม ในช่วงเวลาพักสัปดาห์ การปฏิบัติภารกิจ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสนามหญ้าและสนามออกกำลังกายมีการปรับปรุงสนามตะกร้อ สนามฟุตบอล สนามเบตอง และมุมหนังสือให้อ่านซึ่งเหมาะกับการพักผ่อนในช่วงสั้นๆ อาคารสำนักงานมีการจัดที่เป็นระบบ โรงนอนพลทหารมีเครื่องอำนวยความสะดวก แก่ความจำเป็นพื้นฐาน

๔. **ด้านสุขภาพร่างกาย** สภาพปัญหาที่มีเจ้าหน้าที่พยาบาลและยานพาหนะน้อย เมื่อทหารกองประจำการมีอาการป่วย หน่วยมีเจ้าหน้าที่เสนารักษ์น้อยในการนำตัวส่งไปโรงพยาบาลเพื่อให้อยู่ในความดูแลของแพทย์ให้ทันทั่วทั้งที่ การออกกำลังกายตามระเบียบปฏิบัติประจำเนื่องจากมีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติมากหน่วยมีการจัดตุ้ยประจำหน่วยไว้ แต่ยังขาดการดูแลที่เป็นระบบหน่วยมีการตรวจสุขภาพของทหารกองประจำการและการฉีดวัคซีนป้องกันไม่มากเท่าที่ควรมีการออกกำลังกายตามระเบียบปฏิบัติประจำ แต่ควรมีการเพิ่มเวลาในการปฏิบัติและยังขาดการจัดการเรื่องน้ำดื่มให้เหมาะสมและเพียงพอ ทำให้สุขภาพร่างกายของพลทหารมีภาวะการขาดน้ำ ส่งผลต่อสุขภาพพลานามัย และเกิดปัญหาระบบทางเดินปัสสาวะ

๕. **ด้านสวัสดิการอื่นๆ** สภาพปัญหาด้านสวัสดิการอื่นๆหน่วยงานมีการจัดสวัสดิการให้แต่ทหารกองประจำการ แต่ยังไม่ตรงกับความต้องการของกำลังพล เช่น การจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษาให้ทหารกองประจำการ ยังจำกัดอยู่แค่มัธยมศึกษาตอนต้นหรือตอนปลายเท่านั้น ในระดับที่สูงขึ้นไปกว่านั้นยังไม่มีทำให้ขาดโอกาสในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ยังไม่มีการจัดให้แก่กำลังพลในการศึกษา หน่วยมีการจัดสวัสดิการตามที่กองทัพบกกำหนด แต่ยังมีความล่าช้าในการแจกจ่ายการได้รับสวัสดิการที่หน่วยหรือกองทัพบกจัดให้แก่กำลังพลมีการดำเนินการอย่างล่าช้า ทำให้การปฏิบัติไม่ครบถ้วนสมบูรณ์หน่วยยังจัดให้แก่ทหารกองประจำการยังไม่ตรงต่อความต้องการและเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ซึ่งการแก้ปัญหาในระยะยาวนั้นหน่วยต้องศึกษาและหาสาเหตุของการเกิดปัญหาที่แท้จริง เช่น การเสียชีวิตของพลทหารในห้วงของการฝึก ควรที่จะมีการเยียวยาให้แก่ครอบครัวอย่างสมควรกว่าเดิม เพราะอย่างไรทหารกองประจำการก็มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าทหารทุกชั้นยศเป็นต้น

๖. **ด้านคุณธรรมจริยธรรม** สภาพปัญหาด้านคุณธรรมและจริยธรรม หน่วยไม่มีการจัดให้มีการอบรมคุณธรรมจริยธรรม และการปลูกฝังอุดมการณ์ทางทหารแก่ทหารกองประจำการก่อนและหลังปลดประจำการ หน่วยมีการจัดกำลังพลไปร่วมงานต่างๆ ในกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมส่วนรวม เพื่อเป็นการปลูกฝังให้มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นส่วนน้อย การอบรมด้วยอนุศาสนาจารย์ ยังมีเวลาจำกัดในการอบรม เนื่องจากมีภารกิจจากหน่วยอื่นมากโอกาสและเวลาในการอบรมคุณธรรมจริยธรรมไม่เพียงพอ เนื่องจากมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติเป็นจำนวนมากกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำความรู้ที่จัดอบรมเหล่านั้นมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น กิจกรรมประกวดบุคลากรที่มีการสร้างความคิดที่เห็นได้ชัด การทำกิจกรรมสะสมแต้มความดี เพื่อรับความดีความชอบ ประจำเดือน ทั้งยังไม่มีมีการติดตามผลและประเมินผลในแต่ละสัปดาห์

๑.๓ การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการตามแนวพุทธวิธี คือ พัฒนาค้นด้วยภาวนา ๔ คือ โดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับนโยบายของ กองทัพอย่างเป็นรูปธรรม

๑) ด้านกายภาวนา คือ การบริหารการพัฒนากายให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ปราศจาก โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ สามารถกำหนดเป็นยุทธวิธีในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ด้วยการให้กำลังพลอยู่ อย่างพอเพียง ใช้จ่ายทรัพย์พอประมาณ สร้างภูมิคุ้มโรคด้วยการบริหารร่างกายให้แข็งแรงปราศจาก โรคภัยการประพฤติ ปฏิบัติตนให้เป็นไปตามแบบธรรมเนียมทหาร รวมถึงตัวกำลังพลและครอบครัว จะต้องปฏิบัติตน ให้เป็นไปตามกฎหมายบ้านเมืองอย่างเคร่งครัด เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของสถาบัน ทหาร ในการสร้างและดำรงไว้ซึ่งความเชื่อมั่นศรัทธาขององค์กรอื่น ๆ และประชาชน ต่อสถาบัน ทหารการให้กำลังพลอยู่อย่างพอเพียง โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงสร้างภูมิคุ้มโรคด้วย ปรับให้เข้า กับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ได้ นอกจากจะใช้คุณภาพทางร่างกายแล้ว กายภาวนายังสามารถปรับให้ เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ได้อีกด้วย แม้ในด้านอาหารและโภชนาการกำลังพลจะได้รับไม่ครบหมู่ ในแต่ละวัน แต่ก็สามารถที่จะดำเนินชีวิตอยู่ได้ ซึ่งพระพุทธเจ้าที่ทรงแบบอย่าง โดยที่บุคคลทั่วไป รับประทานอาหารหนึ่งวัน ๓ มื้อ แต่พระองค์ทรงเสวยเพียงมื้อเดียว ก็ยังทรงพระชนม์ชีพอยู่ได้ และ ยังสามารถที่จะปฏิบัติศาสนกิจได้ครบถ้วนสมบูรณ์ บริบูรณ์ พระพุทธเจ้าเป็นผู้มีสุขภาพดี มีพระ ชน หมาย แดสืบทอด สามารถทำงานเผยแผ่ศาสนาวันหนึ่งประมาณ ๑๖-๒๐ ชั่วโมง ใคร ๆ ที่มาเฝ้า พระองค์ มักจะกล่าวสรรเสริญหรือถามพระองค์ถึงเรื่องความมีอาพาธน้อย มีพระโรคเบาบาง ทรง พระกำลังกระปรี้กระเปร่า ทรงพระสำราญอยู่เสมอ ๆ เพราะจิตของพระองค์เป็นสมาธิ มีความ บริสุทธิ์ ปราศจากมลทินทั้งปวง การจะทำกายให้สมบูรณ์จิตก็ต้องมองเห็นธรรมชาติในเรื่องของ อาหารโภชนาการว่าเราทานเข้าไปเพื่อให้ร่างกายอยู่ได้ ประคองสังขารให้เป็นอยู่ เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้พอประมาณ เพื่อทำประโยชน์ แต่หากเราไม่ทำลายกายของเราด้วยสิ่งแวดล้อม เพราะ ปัจจุบันนี้เราได้รับอาหารอย่างเพียงพอทางร่างกาย แต่กลับทำลายร่างกายด้วยการเสพสิ่งเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ เป็นโทษต่อร่างกาย ทำให้เกิดความไม่สมบูรณ์ทางร่างกาย การใช้กาย ภาวนาเข้ามาใช้ก็สามารถที่จะปรับให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสามารถทำให้ให้กับสภาพที่เป็นอยู่ ด้วยการพิจารณาอาหารก่อนที่จะบริโภคหรือเครื่องใช้สอยสิ่งของต่างๆ ตลอดถึงที่อยู่อาศัย ทรงให้ พิจารณาอาหารก่อนบริโภคทุกครั้ง ตรัสว่า “ภิกษุในธรรมวินัยนี้ พิจารณาโดยแยบคายแล้วฉัน บิณฑบาต ไม่ใช่เพื่อเล่น เช่นเดียวกับทหารประจำการถ้าประพฤติปฏิบัติตนเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของ ทหารประจำการ โดยยึดหลักพอเพียงพอประมาณ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข

๒) ด้านศีลภาวนา เป็นยุทธวิธีที่จะทำให้กำลังพลทุกคนต้องประพฤติ ปฏิบัติตนให้เป็นไป ตามแบบธรรมเนียมทหาร รวมถึงตัวกำลังพลและครอบครัวจะต้องปฏิบัติตน ให้เป็นไปตามกฎหมาย บ้านเมืองอย่างเคร่งครัด เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของสถาบันทหาร ในการสร้างและดำรงไว้ซึ่งความ เชื่อมั่นศรัทธาขององค์กรอื่นๆ และประชาชน ต่อสถาบันทหารเป็นการนำมาปรับใช้ใน เรื่องของการมี ระเบียบวินัย มีการเชื่อฟังคำสั่งผู้บังคับบัญชา รักษาระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด รวมถึงการมีระเบียบ วินัยในสังคมของการอยู่ร่วมกันพัฒนาพฤติกรรมของตนเอง ด้วยการทำความเข้าใจในข้อบัญญัติ ๕ ประการ ก็ทำให้เรามีระเบียบในการที่จะอยู่ร่วมกันกับคนในสังคมในทุกระดับ เป็นผู้ระเบียบ อยู่ใน กองทัพก็เป็นอยู่ในระเบียบวินัย ยึดมั่นในคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ไม่ไปเบียดเบียนผู้อื่น ไม่ไปหยิบของ

คนอื่น ไม่ไปประพฤติดุคในคุ้มครองของคนอื่น เพราะกลัวเสียสัจจะ แม้แต่การจะพูดไม่ดีก็ไม่ประพฤติ เพราะกลัวเสียสัจจะ เพียงสัจจะอย่างเดียวก็สามารถที่จะคุ้มครองให้เรามีความปลอดภัยได้ เพราะในชีวิตประจำวันของทุกคนย่อมเกี่ยวข้องกับการคิดพูดทำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นชีวิตคนทั่วไป และการทำงาน การที่จะบริหารการคิดพูดทำ ต้องพิจารณาการคิดพูดทำ หากเห็นว่าสิ่งนั้นดี มีประโยชน์ ไม่เบียดเบียน และทำให้เจริญขึ้น ให้พิจารณาละเว้นการคิดทำพูด เมื่อสิ่งนั้นเป็นความชั่ว ไร้ประโยชน์ เบียดเบียน และทำให้เกิดความเสื่อม หากแต่การทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่งให้สมบูรณ์แบบ ก็จะเป็นวงจรอย่างเรียบง่ายเหมือนกับได้ปฏิบัติในทุก ๆ เรื่อง คนที่มีสติภาวนาอย่างเดียวการเบียดเบียนก็จะหมด ปัญหา ไม่ต้องมีการอบรมเลย การมีมนุษยสัมพันธ์กับคนอื่นในสังคม การมีระเบียบวินัยในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งเกี่ยวข้องกันบุคคลในสังคม เป็นการพัฒนามนุษย์ให้มีระเบียบวินัยในตัวเองปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายบ้านเมือง ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนทั้งแก่ตนและบุคคลอื่น การพัฒนาจิตใจให้มีความเข้มแข็ง มีความมุ่งมั่น เป็นจิตสาธารณะ ซึ่งพระพุทธเจ้าได้มองเป็นกระบวนการ ซึ่งกายกับศีลเป็นภายนอกแต่จิตนับว่าเป็นภายใน จึงต้องมีการพัฒนาจิตให้เป็นจิตที่มีความสมบูรณ์แบบพร้อมที่จะเผชิญกับทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

๓) ด้านจิตภาวนา พัฒนาจิต ในการพัฒนาจิตตามหลักพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นไปตามนโยบายของกองทัพบกในด้านการพัฒนารักษาชาติ ซึ่งกำลังพลทุกนายตลอดจนครอบครัวจะต้องได้รับการดูแลทั้งในด้านสิทธิกำลังพล สวัสดิการ และการบริการในด้านต่าง ๆ ให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างมีเกียรติ สมศักดิ์ศรีและฐานะ เพื่อก่อให้เกิดความเชื่อและศรัทธาในทางบวกต่อสถาบันทหาร เพื่อก่อให้เกิดความเชื่อและศรัทธาในทางบวกต่อสถาบันทหารการมีข้อกำหนดให้นายทหาร ตั้งแต่ชั้นประทวนถึงสัญญาบัตรได้มีการอบรมแนะนำให้ทหารกองประจำการรู้จักการเสียสละและความสามัคคี เพื่อยกระดับความเชื่อมั่นความเชื่อและศรัทธาในทางบวกต่อสถาบันทหารควรมีการพัฒนาจิตใจ เพื่อให้เกิดความเสียสละ ปราศจากความเห็นแก่ตัวจิตเป็นสิ่งที่อ่อนไหว คนที่อยู่ในกองทัพมักจะมีจิตที่อ่อนไหวในเวลาฝึก ซึ่งกำลังพลมีปัญหาเรื่องนี้มาก วิธีแก้คือการสนทนากับบัณฑิต บุคคลที่มีความรู้ และสามารถที่จะแนะนำให้คลายทุกข์ได้พระพุทธเจ้าทรงถือหลักปฏิบัติในการบริหารจิต ด้วยหลักใหญ่ๆ ดังที่ตรัสไว้ในโอวาทปาติโมกข์ ๓ ประการ คือ “ละชั่ว ทำดี และทำจิตให้บริสุทธิ์” การทำจิตให้บริสุทธิ์ พระพุทธเจ้าทรงสอนให้ดำรงจิตให้บริสุทธิ์ด้วยการทำจิตให้อยู่กับปัจจุบันกาลทุกขณะ และการทำจิตให้ว่าง ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ภิกษุทั้งหลาย ไม่เศร้าโศกถึงอดีต ไม่คิดถึงอนาคต กำหนดรู้ปัจจุบัน” ทั้งนี้เพื่อเป็นแบบอย่างแก่กุลบุตร จากนั้นก็จะเป็นจิตที่มีพลัง มีสุขภาพจิตดี มีอารมณ์แจ่มใสเป็นคนที่มีความสำนึก มีความกระตือรือร้น ไม่ต้องมีการสั่งการแบบซ้ำ ๆ สามารถที่จะมีความรับผิดชอบ โดยไม่ต้องมีคำสั่ง อดทนต่ออารมณ์ที่ไม่น่าพอใจ ไม่น่าพอใจ จิตเป็นสิ่งที่อ่อนไหว คนที่อยู่ในกองทัพมักจะมีจิตที่อ่อนไหวในเวลาฝึก ซึ่งกำลังพลมีปัญหาเรื่องนี้มาก วิธีแก้คือการสนทนากับบัณฑิต บุคคลที่มีความรู้ และสามารถที่จะแนะนำให้คลายทุกข์ได้ และการทำจิตให้ว่าง ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ภิกษุทั้งหลาย ไม่เศร้าโศกถึงอดีต ไม่คิดถึงอนาคต กำหนดรู้ปัจจุบัน” ทั้งนี้เพื่อเป็นแบบอย่างแก่กุลบุตร จากนั้นก็จะเป็นจิตที่มีพลัง มีสุขภาพจิตดี มีอารมณ์แจ่มใสเป็นคนที่มีความสำนึก มีความรอบรู้ ความมีเหตุผล การสามารถแก้ไขปัญหาชีวิตด้วยหลักเหตุผล รู้จักคิดวิเคราะห์ คิดรอบครอบ หรือเรียกว่าเป็น โดยหลักการที่ต้องเหมาะสม เป็นการพัฒนาปัญญาความรู้ความสามารถ การพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการคือการพัฒนาคนเป็นองค์รวม ด้านร่างกายเป็นสิ่งที่กองทัพได้

จัดสรรสวัสดิการตามระเบียบอยู่แล้ว แต่ด้านศีล ด้านจิตใจ และด้านปัญญา ผู้ที่รับการพัฒนาดังนี้ ฝึกหัดขัดเกลาด้วยตัวเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่หน่วยควรเน้นในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมให้มากขึ้น เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถนำไปใช้เมื่อปลดประจำการไปแล้ว

๔) ด้านปัญญาภาวนา การพัฒนาปัญญา คือ การทำปัญญาให้เจริญงอกงาม ในเบื้องต้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในศิลปวิทยาการ ทางวิชาชีพ ซึ่งกองทัพมีความต้องการให้กำลังพลทหารประจำการมีความรู้และวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และสามารถพัฒนาชีวิตให้มีคุณธรรม ยึดหลักคุณธรรมนั้นๆมาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต ทั้งในด้านส่วนตัว และหน้าที่การงาน เพื่อสร้างความสงบสุข ให้เกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน หน่วยงาน กองทัพ และประเทศชาติในที่สุดส่งเสริมการศึกษาด้วยการเปิดโอกาสให้ทหารกองประจำการได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเป็นการต่อยอดปัญญาของเรา คือการรับรู้แบบรู้แจ้งเห็นจริง หรือเรียกว่ารู้เรา รู้เราคือการรู้ตัวเองตั้งแต่ศีรษะถึงปลายเท้า รู้เขาคือรู้ทุกเรื่องของเขา แต่เมื่อมีการพัฒนาปัญญาแล้วย่อมจะสามารถต่อยอดปัญญาที่เป็นปัญญาแบบธรรมดาให้เป็นปัญญาที่รู้แจ้งเห็นจริงในสิ่งที่เป็นธรรมชาติ แม้จะเป็นเรื่องที่ดีหรือไม่รู้ถึงอารมณ์ของตนและคนอื่น แม้จะถูกนิทนาบว่าร้ายก็ไม่หวั่นไหว หรือถึงชมเชยก็ไม่หลงตัว เรียกว่าแม้จะชมก็ไม่ฟู ถึงจะด่าก็ไม่ฟู การพัฒนาปัญญา ได้แก่การรู้เข้าใจสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง รู้เท่าทันสภาวะของโลกและชีวิต ทำให้จิตใจเป็นอิสระได้จนถึงขั้นสูงสุด ส่งผลให้อยู่ในโลกได้โดยไม่ติดโลก มีอิสระที่จะเจริญเติบโตงอกงามต่อไป

๑.๔ ปัจจัยภายในหรือปัจจัยภายนอกที่จะทำให้ ยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธีของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ประสบผลสำเร็จเป็นไปตามนโยบายกองทัพ

ปัจจัยภายในหรือปัจจัยภายนอกที่จะทำให้ ยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธีของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ประสบผลสำเร็จเป็นไปตามนโยบายกองทัพ คือ

๑) ปัจจัยภายใน

ด้านกายภาวนา ผู้บังคับบัญชาเห็นคุณค่าของทหารกองประจำการ ดูแลในด้านสวัสดิการต่างๆ โดยเฉพาะขวัญและกำลังใจโดยผู้บังคับบัญชาจะต้องมีความเข้าใจถึงจิตทหารกองประจำการทุกนาย และเพิ่มการดูแลเอาใจใส่รักษาน้ำใจ ให้ทหารกองประจำการอยู่ดีมีความสุข

ด้านศีลภาวนา ผู้บังคับบัญชา มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีงามต่อทหารกองประจำการให้การสงเคราะห์ชักจูง และชักนำให้เกิดความสามัคคี รู้จักสื่อสารให้ทหารกองประจำการทุกนายเข้าใจถึงแก่นแท้ของการฝึก ชักจูงในการพัฒนาและสร้างสรรค์ให้ทหารกองประจำการเคารพในกฎเกณฑ์ กติกา ระเบียบของทหาร

ด้านจิตตภาวนา ผู้บังคับบัญชาต้องสร้างสรรค์ภาพให้ทหารกองประจำการ โดยมีจิตรักและเมตตาทหารประจำการ โดยสร้างให้ทหารมีสติในการฝึก มีความเพียรพยายาม อดทนในการฝึก ปฏิบัติตลอดในชีวิตของการเป็นทหารกองประจำการ

ด้านปัญญาภาวนา ผู้บังคับบัญชาให้โอกาสทหารกองประจำการ ในการฝึกประสบการณ์โดยใช้ความรู้ที่เขาได้รับจากการฝึกในการปฏิบัติงานโดยให้ทหารกองประจำการฝึกปฏิบัติด้วยตัวของทหารกองประจำการเองโดยให้ผู้บังคับบัญชาเป็นฝ่ายคอยชี้แนะให้ทหารกอง

ประจำการ ให้โอกาสทหารประจำการในการคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ดับทุกข์เป็นคือเมื่อเกิดปัญหาให้ทหารกองประจำการได้มีโอกาสแก้ไขสถานการณ์นั้นๆ

๒) ปัจจัยภายนอก

ด้านกายภาวนาหน่วยงานผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญเรื่องอาหารและโภชนาการเครื่องแต่งกาย ของใช้ต่างๆ ที่พักอาศัย สวัสดิการ โดยจัดความสะดวกสบายพอประมาณให้กับทหารกองประจำการ และชี้แนะให้ทหารกองประจำการเข้าใจถึงการดำเนินชีวิตในหน่วยโดยฝึกให้ทหารรู้จักการบริโภค การเสพวัตถุต่างๆ โดยใช้อย่างพอเพียง ใช่วัตถุต่างๆให้เป็นปัจจัยเพื่อการพัฒนาและสร้างสรรค์ในกับตนเองและหน่วยฝึก

ด้านศีลภาวนา หน่วยงานผู้บังคับบัญชา ต้องฝึกปฏิบัติทหารกองประจำการให้เข้าใจถึงอาชีพให้รักในอาชีพและมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพทหารกองประจำการ ทหารกองประจำการทุกคนรู้จักถึงวินัย รู้จักใช้วินัยในการดำรงชีวิต โดยให้รู้จักจัดวัตถุสิ่งของของตน จัดแบ่งเวลา จัดสภาพแวดล้อมที่อยู่สถานที่พักอาศัย ตลอดจนการจัดระเบียบในการอยู่ร่วมกัน

ด้านจิตตภาวนา หน่วยงานผู้บังคับบัญชาให้ทหารกองประจำการฝึกปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง โดยให้ทหารกองประจำการทุกคนมีความสุขในการฝึกปฏิบัติงานทุกครั้ง โดยให้ทหารทุกคนมีสติในการปฏิบัติงานต่างๆ มีความมุ่งมั่นในการฝึก

ด้านปัญญาภาวนา หน่วยงานผู้บังคับบัญชาให้โอกาสทหารกองประจำการ ได้มีการเรียนรู้จากภายนอกหน่วยงาน สนับสนุนให้ทหารประจำการได้ศึกษาในระดับสูงกว่าที่ทหารกองประจำการเคยได้ศึกษาเล่าเรียนมา เพื่อที่ทหารกองประจำการจะได้ใช้ความรู้ที่ได้ฝึกปฏิบัติหรือศึกษาต่อมาใช้สร้างสรรค์งานในหน่วยงาน

๒. ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

๒.๑ การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๑๘ – ๒๒ ปี จำนวน ๒๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๑๑ มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๑๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๘๐ มีสถานภาพโสด จำนวน ๒๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๕๙ อาชีพรับจ้าง จำนวน ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๕๑ และมีรายได้ ๕,๐๐๐ – ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๕๑

๒.๒ ระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ทหารกองประจำการ ศูนย์การทหารม้าสละบริการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า การพัฒนาคุณภาพมี ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านอาหารและโภชนาการของทหารกองประจำการ ด้านเครื่องแต่งกาย เครื่องนอนและของใช้ส่วนตัว ด้านที่พักอาศัย ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านสวัสดิการอื่นๆ มีผลการวิเคราะห์รายด้านดังนี้

๑) ด้านอาหารและโภชนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๑๘$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า สถานที่โรงเลี้ยง อากาศถ่ายเทดีมีที่นั่งรับประทานอาหารและภาชนะพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๑ เจ้าหน้าที่ประกอบอาหารแต่งกายสะอาด มีชุดกันเปื้อนและหมวกคลุมผม และ อาหาร เหมาะสม สะอาด นำรับประทาน รสชาติอาหารดีและปริมาณอาหาร

เหมาะสมพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ๓.๑๘ ข้อสถานที่โรงเรียนมีบริเวณที่ใช้ล้างภาชนะ ที่ตากภาชนะ มีตาข่ายดูละอาดตา มีค่าเฉลี่ย ๓.๑๖ รายการอาหารคำนึงถึงคุณค่าทางโภชนาการ และมีความเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย ๓.๐๔ ตามลำดับ

๒) ในด้านเครื่องแต่งกาย เครื่องนอน ของใช้ส่วนตัว โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง ($\bar{X}=3.42$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ทหาร ข้อได้รับเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายครบถ้วน มีคุณภาพที่เหมาะสมต่อการใช้งานและมีสถานที่ซักผ้า/เครื่องนอน ที่เพียงพอเหมาะสมต่อการใช้งาน มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๑ ข้อหน่วยงานของทหารมีที่รีดผ้าและอุปกรณ์ ใช้งานได้ดีพอเพียงและมีอุปกรณ์ป้องกันไฟฟ้าลัดวงจรของเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกประเภท มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๘ ข้อตู้เสื้อผ้าของทหาร สามารถใช้การได้ดี จัดวางเป็นระเบียบ สะอาด ไม่มีกลิ่นอับ ไม่เปียกชื้น มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๗ ข้อเตียงนอนของทหารสามารถใช้การได้ดี สะอาด ไม่มีกลิ่นอับ ไม่เปียกชื้น มีค่าเฉลี่ย ๓.๒๗ ตามลำดับ

๓) ด้านที่พักอาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตสูง ($\bar{X}=3.51$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ทหาร ข้ออาคารสำนักงานของหน่วยงานของทหาร สะอาด ร่มรื่น สวยงาม มีบรรยากาศดี จัดใช้พื้นที่อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ๓.๖๐ ข้อมีอุปกรณ์ต่างๆ อาทิเช่น ถังน้ำ ชันวางของ ราวตากผ้า สามารถใช้งานได้ดี มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๘ ข้อหน่วยงานมีเครื่องให้ความบันเทิง เช่น วิทยุ โทรศัพท์ เครื่องขยายเสียงที่อ่านหนังสือให้ความรู้ ที่มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๙ ข้อหน่วยงานของทหารมีห้องอาบน้ำ ห้องส้วมเพียงพอสะอาดไม่มีกลิ่นเหม็น มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๕ ข้อสภาพโรงนอนที่ทหารพักอยู่ จัดระเบียบดี เตียงนอนทหาร เหมาะสม มีพื้นที่ ช่องว่าง อากาศถ่ายเทได้ดี มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๒ ตามลำดับ

๔) ด้านสุขภาพร่างกาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง($\bar{X}=3.41$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ทหาร ข้อหน่วยงานมีตู้ยา เครื่องมือปฐมพยาบาลและยาสามัญประจำบ้านพร้อมคู่มือวิธีการใช้ยา เหมาะสมตามสัดส่วนของทหาร มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๗ ข้อหน่วยงานมีเจ้าหน้าที่พยาบาลของหน่วยและยานพาหนะ พร้อมส่งโรงพยาบาลตลอดเวลาเมื่อมีเหตุป่วยฉุกเฉิน มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๔ ข้อหน่วยงานส่งเสริมให้มีออกกำลังกายสม่ำเสมอ เช่น ลานกีฬา อุปกรณ์ออกกำลังกาย การจัดแข่งขันกีฬา เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๖ ข้อหน่วยงานจัดให้ทหารกองประจำการ ตรวจร่างกายประจำปี มีค่าเฉลี่ย ๓.๒๙ ข้อหน่วยงานจัดเจ้าหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยแก่ทหารประจำการ มีค่าเฉลี่ย ๓.๒๗ ตามลำดับ

๕) ด้านสวัสดิการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง ($\bar{X}=3.18$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ทหาร หน่วยงานมีระบบเงินสวัสดิการช่วยเหลือให้กับทหารกองประจำการและครอบครัว มีค่าเฉลี่ย ๓.๒๕ ข้อหน่วยงานส่งเสริมและสนับสนุน จัดการศึกษาจากระบบเพื่อเพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษาให้ทหารกองประจำการมีค่าเฉลี่ย ๓.๒๓ ข้อหน่วยงานมีร้านค้าสวัสดิการ จำหน่ายสินค้าที่จำเป็น มีคุณภาพดี ราคาถูก มีป้ายบอกราคา มีค่าเฉลี่ย ๓.๑๙

มีการฝึกอบรมวิชาชีพให้ทหารกองพันประจำการ เช่น สาขาช่างเครื่องยนต์ มีค่าเฉลี่ย ๓.๑๗ หน่วยงานมีห้องตัดผม เครื่องมือและอุปกรณ์สะอาด บริการในราคาที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ๓.๐๗ ตามลำดับ

๖) **ด้านคุณธรรมและจริยธรรม** โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๒๙) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองพันประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ทหาร หน่วยงานมีการอบรมคุณธรรม จริยธรรม โดยมีการสวดมนต์ก่อนนอนทุกคืนและบทปลงใจเพื่อให้เกิดความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๑ ข้อหน่วยงานจัดให้ร่วมมือในกิจกรรมที่กำหนดขึ้น ในด้านความรักชาติ การทำนุบำรุงส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ การถวายพระราชกุศล แต่สถาบัน พระมหากษัตริย์ตามโอกาสอันควร มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๓ ข้อหน่วยงานมีปลูกฝังและฝึกการแสดงความเคารพถูกต้องตามระเบียบอันต้องปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๒ ข้อหน่วยงานสนับสนุนให้ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา โดยพร้อมเพรียงกัน มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๐ อบรมปลูกฝังให้ทหารกองพันประจำการมีค่านิยมที่ไม่ยึดติดกับวัตถุมีค่าเฉลี่ย ๓.๑๐ ตามลำดับ

สรุปโดยรวม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๓.๓๓ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองพันประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ด้านที่พักอาศัย คุณภาพชีวิตสูง ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑ รองลงมาด้านเครื่องแต่งกาย เครื่องนอน ของใช้ส่วนตัว คุณภาพชีวิตปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๓.๔๒ ด้านสุขภาพร่างกาย คุณภาพชีวิตปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๓.๔๑ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ค่าเฉลี่ย ๓.๒๙ ด้านอาหารและโภชนาการ และด้านสวัสดิการอื่น ๆ ค่าเฉลี่ย ๓.๑๘ ตามลำดับ

๒.๓ ระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองพันประจำการตามแนวพุทธวิธี (ภาวนา ๔) กองบัญชาการศูนย์การทหารม้า

ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นของทหารกองพันประจำการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองพันประจำการตามแนวพุทธวิธี (ภาวนา ๔) กองบัญชาการศูนย์การทหารม้ารูปแบบการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตตามหลักพุทธวิธีโดยใช้หลักภาวนา ๔ ผลการวิเคราะห์ระดับยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองพันประจำการตามแนวพุทธวิธีกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า มีทั้งหมด ๔ ด้าน คือ ด้านกายภาวนา ด้านสติภาวนา ด้านจิตภาวนา ด้านปัญญาภาวนา มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

๑) **ด้านกายภาวนา** โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตสูง ($\bar{X}$ = ๔.๑๖) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มียุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองพันประจำการตามแนวพุทธวิธีกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ข้อหน่วยงานมีการพัฒนาให้ทหารกองพันประจำการ ให้ความสำคัญระว่างทางกายวาจาใจที่มีต่อตนเองและผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๙ ข้อหน่วยงานมีกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพร่างกายทหารมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๘ ข้อหน่วยงานของท่านมีการตรวจสุขภาพของกำลังพลทหารทุกนาย มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๕ ข้อหน่วยงานของท่านส่งเสริมให้ท่านรู้จักการประมาณตนมีค่าเฉลี่ย ๔.๑๓ ข้อหน่วยงานมีกระบวนการป้องกันและการบำบัดการเจ็บป่วยขั้นต้นของทหารมีค่าเฉลี่ย ๔.๑๐ ข้อหน่วยงานของท่านมีการดูแลให้ได้รับอาหารที่มีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ย ๓.๙๔ ตามลำดับ

๒) **ด้านศีลภาวนา** โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตสูง ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มียุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการตามแนวพุทธวิธีกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ข้อเสนอหน่วยงานพัฒนาการฝึกทหารกองประจำการให้ปฏิบัติงานตามกฎระเบียบและข้อบังคับอย่างเคร่งครัด มีค่าเฉลี่ย 4.38 หน่วยงานพัฒนาการฝึกทหารกองประจำการให้มีความซื่อสัตย์และยึดมั่นในศีลธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.36 หน่วยงานพัฒนาทหารกองประจำการฝึกให้มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานอย่างเต็มที่และเต็มความสามารถ มีค่าเฉลี่ย 4.35 หน่วยงานพัฒนาการฝึกทหารกองประจำการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ย 4.30 มีหน่วยงานพัฒนาการฝึกทหารกองประจำการไม่ให้ประพฤติดิฉินในศีลธรรมที่ทหารควรปฏิบัติมีค่าเฉลี่ย 4.16 มีหน่วยงานให้ทหารกองประจำการมีการปฏิบัติตนโดยการรักษาศีลห้าเป็นประจำมีค่าเฉลี่ย 4.06 ตามลำดับ

๓) **ด้านจิตภาวนา** โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตสูง ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มียุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารประจำการตามแนวพุทธวิธีกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ข้อเสนอหน่วยงานพัฒนาการฝึกทหารประจำการให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจและอดทนต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีค่าเฉลี่ย 4.34 หน่วยงานมีความมุ่งมั่นต่อการพัฒนางานให้บรรลุเป้าหมายอย่างดีที่สุดและหน่วยงานมีการพัฒนาให้ทหารกองประจำการมีความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ มีค่าเฉลี่ย 4.31 หน่วยงานมีการปฏิบัติงานโดยเอาใจใส่ทหารประจำการ อยู่เสมอมีค่าเฉลี่ย 4.22 ข้อเสนอหน่วยงานพัฒนาการฝึกอบรมทหารกองประจำการให้มีสมาธิในการปฏิบัติงานเป็นประจำและหน่วยงานพัฒนาการฝึกอบรมทหารกองประจำการให้มีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีค่าเฉลี่ย 4.19 ตามลำดับ

๔) **ด้านปัญญาภาวนา** โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตสูง ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มียุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารประจำการตามแนวพุทธวิธีกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า หน่วยงานผู้บังคับบัญชาให้อภัยกับทหารกองประจำการผู้ที่กระทำผิดและสรรเสริญผู้ที่กระทำความดี มีค่าเฉลี่ย 4.23 หน่วยงานได้พัฒนาให้ทหารกองประจำการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความละเอียดรอบครอบ มีค่าเฉลี่ย 4.20 หน่วยงานมีการพัฒนาฝึกให้ทหารกองประจำการสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติหน้าที่อยู่โดยแก้ไขโดยใช้หลักการใช้เหตุผลและหน่วยงานพัฒนาทหาร ให้ฝึกการแก้ปัญหาที่เหตุแห่งปัญหา มากกว่าการค้นหาผู้กระทำผิด มีค่าเฉลี่ย 4.16 หน่วยงานได้พัฒนาการฝึกของทหารกองประจำการโดยใช้เหตุและผลในการพิจารณาการปฏิบัติหน้าที่ของตน มีค่าเฉลี่ย 4.13 ตามลำดับ

สรุปโดยภาพรวม พบว่า ทหารกองประจำการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการตามแนวพุทธวิธีกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า อยู่ในระดับคุณภาพชีวิตสูง ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารประจำการตามแนวพุทธวิธีกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ด้านศีลภาวนา ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.600) ด้านจิตภาวนา ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.605) ด้านปัญญาภาวนา ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.619) ด้านกายภาวนา ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.578) ตามลำดับ

๕.๒ การอภิปรายผล

๕.๒.๑ สภาพและปัญหาการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของทหารกองประจำการ กองบัญชาการศูนย์การทหารม้า

สภาพและปัญหาการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของทหารกองประจำการ กองบัญชาการศูนย์การทหารม้า พบว่ามีปัญหาคุณภาพชีวิต ๖ ด้าน ดังนี้ ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านเครื่องแต่งกาย เครื่องนอนและของใช้ส่วนตัวด้านที่พักอาศัยด้านสุขภาพร่างกายด้านสวัสดิการอื่นๆ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมโดยระดับการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง สอดคล้องกับ วงภักตร์ ภูพันธ์ศรี^๒ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจนครบาล ผลการวิจัยพบว่า ๑) คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจนครบาลอยู่ในระดับปานกลาง ๒) ปฏิสัมพันธ์ในการทำงาน ความสามารถในงาน ภาวะผู้นำ ค่าตอบแทนและการประเมินผลการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจนครบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๑^๒ และยังสอดคล้องกับทฤษฎีตามแนวความคิดของมาสโลว์ **อ้างถึงในปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์** ได้เห็นว่ามนุษย์ถูกกระตุ้นจากความปรารถนาที่จะได้ครอบครองความต้องการเฉพาะอย่าง ซึ่งความต้องการนี้ เข้าได้ตั้งสมมติฐาน เกี่ยวกับความต้องการของบุคคลไว้

๑.บุคคลย่อมมีความต้องการอยู่เสมอและไม่สิ้นสุด ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นเกิดขึ้นอีกไม่มีวันจบสิ้น

๒. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอื่น ๆ ต่อไป ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจึงเป็นสิ่งจูงใจในพฤติกรรมของคนนั้น

๓. ความต้องการของบุคคลจะเรียงเป็นลำดับขั้นตอนความสำคัญ เมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลก็จะให้ความสนใจกับความต้องการระดับสูงต่อไป

ลำดับความต้องการของบุคคลมี ๕ ขั้นตอนตามลำดับดังนี้

๑) ความต้องการทางกายภาพ เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่สุด เพื่อความมีชีวิตอยู่รอด ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ อุณหภูมิที่เหมาะสม เป็นต้น

๒) ความต้องการความปลอดภัย เป็นความต้องการแสวงหาความปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อมและความคุ้มครองจากผู้อื่น

๓) ความต้องการความรักและการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของความรู้สึกว่าตนได้รับความรัก และมีส่วนร่วมในการเข้าหมู่พวก

๔) ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ เป็นความต้องการให้คนอื่นยกย่องให้เกียรติ และเห็นความสำคัญของตน

๕) ความต้องการความสำเร็จในชีวิต เป็นความต้องการสูงสุดในชีวิตของตน เป็นความต้องการที่เกี่ยวกับการทำงานที่ตนเองชอบหรือต้องการเป็นมากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้^๓

^๒วงภักตร์ ภูพันธ์ศรี, “คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจนครบาล”, **ปริญาปริญญาคุษฎีบัณฑิต(รัฐประศาสนศาสตร์)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒).

^๓มาสโลว์ อ้างถึงใน ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, **จิตวิทยาการบริการงานบุคคล**, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ ,๒๕๕๓) หน้า ๕๑-๕๒.

๕.๒.๒ หลักการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตและหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า

คุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าใช้หลักภavana ๔ ของกองบัญชาการศูนย์การทหารม้ามีการพัฒนาคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเป็นหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต **หลักการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตและหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า**รูปแบบการแก้ไขปัญหาคือการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักพุทธวิธีโดยใช้หลักภavana ๔ ผลการวิเคราะห์ระดับยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการตามแนวพุทธวิธีกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า มีทั้งหมด ๔ ด้าน คือ ด้านกายภavana ด้านศีลภavana ด้านจิตภavana ด้านปัญญาภavana มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้โดยภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมียุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารประจำการตามแนวพุทธวิธีกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า อยู่ในระดับคุณภาพชีวิตสูง สอดคล้องกับแนวคิดของพระธรรมปิฎก(ป.อ. ปยุตฺโต)^๔

ได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาตามความหมายของพระพุทธศาสนาคือภavana หมายถึงการทำให้เป็นให้มีขึ้น, การฝึกอบรม, การพัฒนาซึ่งมีการพัฒนาอยู่ ๔ ประเภทคือ ๑. กายภavanaคือการเจริญกายพัฒนากายการฝึกอบรมให้รู้จักติดต่อกับสิ่งทั้งหลายภายนอกทางอินทรีย์ทั้งห้าด้วยดีและปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้นในทางที่เป็นคุณมิให้เกิดโทษให้กุศลธรรมงอกงามให้อกุศลธรรมเสื่อมสูญการพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ๒. ศีลภavanaคือการเจริญศีลพัฒนาความประพฤติการฝึกอบรมศีลให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัยไม่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหายอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้ด้วยดีเกื้อกูลแก่กัน ๓. จิตตภavanaคือการเจริญจิตพัฒนาจิตการฝึกอบรมจิตใจให้เข้มแข็งมั่นคงเจริญงอกงามด้วยคุณธรรมทั้งหลายเช่นมีการเมตตา มีฉันทะขยันหมั่นเพียรอดทน มีสมาธิและสดชื่นเบิกบานเป็นสุขผ่องใสเป็นต้น ๔. ปัญญาภavanaคือการเจริญปัญญาพัฒนาปัญญาการฝึกอบรมปัญญาให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริงรู้เท่าทันเห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาวะสามารถทำให้เป็นอิสระทำตนให้บริสุทธิ์จากกิเลสและปลดพ้นจากความทุกข์แก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ด้วยปัญญาความหมายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพระพุทธศาสนานั้นต้องพัฒนาร่วมกันหลายอย่างเช่นการพัฒนากายการพัฒนาจิตการพัฒนาปัญญาเข้าด้วยกันจึงจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยไม่แน่นอนอย่างใดอย่างหนึ่ง

๕.๒.๓ ยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธีของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า

ผลการนำเสนอการนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธีของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าหลังจากวิเคราะห์ศักยภาพของศูนย์การทหารม้า จังหวัดสระบุรี เพื่อหาSWOT Analysis เพื่อให้ทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า แล้วกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และประเด็นยุทธศาสตร์แล้ว จัดทำประเด็นยุทธศาสตร์ ที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ ศูนย์การทหารม้า ทั้งนี้สอดคล้องเป็นไปตามนโยบายของ

^๔พระธรรมปิฎก(ป.อ. ปยุตฺโต), **พุทธธรรม (ฉบับเดิม)** พิมพ์ครั้งที่๑๑,(กรุงเทพมหานคร:ดวงแก้ว,๒๕๔๔),

กองทัพบกและผู้บังคับบัญชา ที่ประสงค์ให้ทหารกองประจำการมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านเครื่องแต่งกายเครื่องนอนและของใช้ส่วนตัว ด้านที่พักอาศัย ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านสวัสดิการอื่นๆ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรมและมาตรฐานเดียวกัน ให้ทหารกองประจำการและครอบครัว มีการยกระดับคุณภาพชีวิตให้เท่าเทียมกับบุคคลในสังคมภายนอก มีความเป็นอยู่อย่างสมฐานะ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี มีขวัญกำลังใจที่ดี มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในระหว่างที่รับราชการทหารและได้รับการบริการสวัสดิการที่จำเป็นอย่างเหมาะสมและเพียงพอมีความรู้สายอาชีพ สามารถนำไปประกอบอาชีพหรือใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ หลังจากที่ปลดกองประจำการไปแล้ว และเมื่อได้นำหลักของภาวนาทั้ง ๔ ข้อได้แก่ กายภาวนาศีลภาวนาจิตภาวนาปัญญาภาวนามาใช้กับยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ ทำให้ทหารมีความเป็นอยู่อย่างแบบเรียบง่าย มีการบริโภคแต่พอประมาณ ใช้จ่ายอย่างประหยัด สำหรับทหารกองประจำการรักษาศีลข้อนี้ นอกจากจะให้เป็นผู้ที่เลี้ยงง่ายแล้ว ยังหมายถึง หัดให้รู้จักความอดยากหรือสภาพที่ต้องอดทนในเวลาที่ไม่ได้รับประทานหรือคนอื่นไม่รับประทาน เป็นการเห็นอกเห็นใจคนที่มีความทุกข์ในเมื่อไม่มีจะรับประทาน หรือในยามที่เกิดภัยพิบัติ ก็สามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ได้อย่างมีความสุข ตามหลักคำกล่าวนั้น ทหารประจำการควรฝึกจิตใจให้เข้มแข็งโดยใช้หลักภาวนา ๔ ในการใช้ชีวิตในช่วงรับราชการทหารเป็นการพัฒนาเชิงพุทธ ๔ ด้านคือ

๑. ด้านกายภาวนา หมายถึงการพัฒนากาย ฝึกอบรมกาย ให้รู้จักติดต่อกัมพันธ์กับโลกภายนอกทั้ง มีประโยชน์แก่ตนเองและสังคม บำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ มีให้อกุศลเกิด ปังเจกบุคคลต้องรู้จักเลือกเสพ บริโภคสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีคุณค่าแก่ร่างกายแก่ตนเอง รับเอาปัจจัยที่ส่งเสริมความแข็งแรงของร่างกาย ซึ่งสอดคล้องเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านเครื่องแต่งกาย เครื่องนอนและของใช้ประจำตัว ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านสวัสดิการอื่นๆ โดยการปรับตัวให้อยู่อย่างพอประมาณ พอเพียง ไม่ทำอะไรที่เป็นการหักโหมจนเกินไป รู้จักพักผ่อนให้เพียงพอแก่สุขภาพร่างกาย ออกกำลังกายแต่พอควร และใช้ชีวิตด้วยการมีสติ อยู่ประมาทการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของทหารมีนัยตามนี้ จึงกำหนดนโยบายเร่งด่วนออกมา ได้ผลตอบรับเป็นอย่างดี จากหลากหลายทัศนะมุมมอง ทหารจึงใช้ยุทธวิธีทั้งในเชิงรุก คือ การสร้างกระแสต้นตัวในการส่งเสริมให้ทหารกองประจำการได้ออกกำลังกายในรูปแบบต่าง โดยใช้ทรัพยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นเช่นการออกกำลังประกอบเพลงดนตรีท้องถิ่นของแต่ภาคเป็นต้น เพื่อสร้างสุขอนามัยที่ดียุทธวิธีในเชิงรับ คือ การดูแลรักษาผู้ที่มีโรคภัย หรือไม่สบาย ดูแลรักษาอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานระดับหนึ่ง เป็นการให้โอกาสกับทหารได้ใช้บริการของรัฐตามสิทธิอันชอบธรรมมีเป้าหมายทางสังคม คือ การมีสุขภาพชีวิตที่ดีของทหารกองประจำการ การพัฒนาด้านกายตามแนวพุทธจึงเป็นการกำหนดท่าทีและทิศทางอันเหมาะสมกับตัวทหารกองประจำการนั่นเอง

๒. ด้านศีลภาวนา คือการพัฒนาพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล ให้ถูกต้องสอดคล้องกับระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ กติกาของสังคม ตลอดจนขนบธรรมเนียม จารีตวิถี และมารยาทสากลนิยม มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ประกอบอาชีพที่สุจริต ใช้ชีวิตหน่วยงานพัฒนาการฝึกทหารกองประจำการให้ปฏิบัติงานตามกฎหมายระเบียบและข้อบังคับอย่างเคร่งครัดหน่วยงานพัฒนาการฝึกทหารกองประจำการ

ให้มีความซื่อสัตย์และยึดมั่นในศีลธรรมจริยธรรมหน่วยงานพัฒนาทหารกองประจำการฝึกให้มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ทำงานอย่างเต็มที่และเต็มความสามารถซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพของทหารประจำการด้านคุณธรรมและจริยธรรม

๓. ด้านจิตภาวนา การพัฒนาจิต ช่มอารมณ์ความรู้สึกได้ มีความเจริญงอกงามทางอารมณ์ (Emotional growth) จิตที่ฝึกอารมณ์ดีแล้วนำความสุขมาให้ จิตที่มีคุณภาพประกอบด้วยคุณธรรมตามหลักศาสนา มีสมาธิ มีสติมั่นคง ใช้งานได้ดี เป็นสุขผ่องใสเป็นต้น

การใช้ปัญญาให้มากอย่าให้อารมณ์มาเหนือเหตุผล ถึงแม้จะเป็นเรื่องยากแต่ถ้าตั้งใจแน่วแน่ใช้เวลาในการศึกษา รู้ทันตัวเอง มีสติกำกับอยู่ทุกขณะ สร้างกระบวนการในการบริหารงานด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของทหาร โดยการสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรมให้กับหน่วยงานพัฒนาการฝึกทหารประจำการให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจและอดทนต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมีการปฏิบัติงานโดยเอาใจใส่ทหารประจำการ อยู่เสมอหน่วยงานที่รับผิดชอบทหารกองประจำการ ปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ทันเหตุการณ์ ศึกษาวิเคราะห์แนวทางต่างๆอย่างเป็นระบบ สร้างคุณภาพจิตของทหารกองประจำการ มีการพัฒนาคุณภาพจิตแนวพุทธมีให้เลือกนำมาใช้ให้เหมาะกับพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลอย่างเหมาะสมหลายประการ แต่ละอย่างมีผลสะท้อนกลับมายังผู้ปฏิบัติมากน้อยตามกำลังความสามารถของแต่ละคน หน่วยมีบุคลากรผู้ประสพการณ์ เชี่ยวชาญเข้าใจในวิธีบริหารที่ดีต่อทหารประจำการ การสร้างความเข้มแข็งด้านจิต จึงเป็นเรื่องของจิตภาวนาโดยตรงซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านเครื่องนอนและของใช้ประจำตัว ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านสวัสดิการอื่นๆ ให้ทหารประจำการรู้จักข่มจิตอารมณ์ความรู้สึกที่ได้รับในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในแต่ละด้านให้รู้จักข่มอารมณ์ความรู้สึกที่ได้รับให้รู้ว่าคุณะนี้เราอยู่อย่างพอเพียงข่มใจเพื่อพัฒนาทางด้านความอดทนโดยใช้จิตในการข่มอารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

๔. ด้านปัญญาภาวนา พัฒนาปัญญา การฝึกกรรมปัญญา ให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง รู้เท่าทันเข้าใจโลกและชีวิตตามสภาวะ เป็นการไตร่ตรองวินิจฉัยเหตุการณ์ตามความเป็นจริง เป็นอิสระ ไม่ตามกิเลส รู้และเข้าใจอะไรตามความเป็นจริง มีหลักธรรมแนวพุทธหลายตัวที่จะนำไปกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจเจกบุคคล จะมีปัญญากำกับเสมอ ปัญญาเป็นคุณธรรมสำคัญมาก เพราะช่วยเป็นแสงสว่างส่องทางแห่งชีวิต ช่วยคุ้มครอง หรือปกครองคนและข้อสำคัญ ช่วยให้พ้นทุกข์ หรือให้หาความสุขได้ในท่ามกลางความทุกข์ แนวพุทธวิธีให้ความสำคัญกับปัญญาอย่างมาก และปัญญานั้นต้องเป็นสัมมาปัญญาคือปัญญาที่ถูกต้อง ปัญญาเกิดจากการประกอบความเพียร ข้างแกร่งทางด้านวิชาการ มีคุณภาพชีวิตที่ดีประกอบอาชีพด้วยวิชาการและทักษะ จำเป็นที่จะต้องกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาปัญญาของทหารกองประจำการ เป้าหมายสูงสุดของยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามแนวพุทธวิธี คือการพัฒนาให้มีเกิดปัญญาหน่วยงานผู้บังคับบัญชาให้อภัยกับทหารประจำการผู้ที่กระทำผิดและสรรเสริญผู้ที่กระทำความดีพัฒนาให้ทหารกองประจำการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความละเอียดรอบครอบสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่โดยแก้ไขโดยใช้หลักการใช้เหตุผลพัฒนาปัญญา การฝึกกรรมปัญญา ให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง รู้เท่าทันเข้าใจโลกและชีวิตตามสภาวะ เป็นการไตร่ตรองวินิจฉัยเหตุการณ์ตามความเป็นจริง เป็นอิสระ ไม่ตามกิเลส รู้และเข้าใจอะไรตามความเป็นจริง สอดคล้องกับทหารกองประจำการที่ต้อง

ใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหาในการทำงาน ใช้ปัญญาในการฝึกความอดทนเข้าใจชีวิตตามสภาวะการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารประจำการทั้ง ๖ ด้าน คือ ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านเครื่องแต่งกาย เครื่องนอนและของใช้ประจำตัว ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านสวัสดิการอื่น ๆ ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ดังนั้น ยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธีของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าจึงเริ่มต้นที่ SWOT Analysis เพื่อให้ทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า แล้วกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และประเด็นยุทธศาสตร์แล้ว จัดทำประเด็นยุทธศาสตร์ ที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ ศูนย์การทหารม้า ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ พระมหาสมบัติ ธนบุญ (ฉลอง) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์เชิงพุทธในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาผลการวิจัยได้นำเสนอยุทธศาสตร์เชิงพุทธ มี ๕ ยุทธศาสตร์ประกอบด้วย (๑) ยุทธศาสตร์ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารต้องมีการพัฒนาผู้เรียนให้เป็น ศาสนทายาทที่มีคุณภาพโดยใช้หลักพรหมวิหาร ๔ หลัก สังคหวัตถุ ๔ และหลักสัปปริสธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ควบคู่กัน (๒) ยุทธศาสตร์การทำงานเป็นทีมเพื่อพัฒนาระบบการบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็งตรงตามมาตรฐานโดยใช้หลัก “สังคหวัตถุ ๔ และหลัก ธรรมาภิบาลควบคู่กัน (๓) ยุทธศาสตร์การสร้างความรู้และความเข้าใจโดยกำหนดให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลาง ด้านการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาโดยใช้หลักอิทธิบาท ๔ และหลักสังคหวัตถุ ๔ ควบคู่กัน (๔) ยุทธศาสตร์การกำหนดความรับผิดชอบผู้บริหารโดยการสร้างแผนการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาทั้งภายในและนอกโดยใช้หลักพรหมวิหารธรรมและผู้บังคับบัญชาใช้หลักอิทธิบาท ๔ ควบคู่กัน (๕) ยุทธศาสตร์การวางแผนและการมีส่วนร่วมโดยการกำหนดให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลาง ด้านการศึกษาพระพุทธศาสนาโดยหลักพรหมวิหาร ๔ และหลักสัปปริสธรรม ๗ ควบคู่กันโดยใช้หลัก วิเคราะห์แบบสวอท (SWOT) เพื่อหา จุดเด่น จุดอ่อน โอกาสพัฒนา ภาวะคุกคาม เป็นตัวชี้วัด^๕ ซึ่งทางผู้วิจัยได้ใช้หลักภavana ๔ มาเป็นพุทธวิธี แล้วจึงเข้าสู่ขั้นการพัฒนาพฤติกรรมตามระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ศีลธรรม และจิตใจ เป้าหมายคือ ทหารได้พัฒนาคุณภาพชีวิตที่ถูกต้อง แล้ว ทหารกองประจำการก็จะฝึกจิตเพื่อยอมรับสภาพการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้ง ๖ ด้าน คือ ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านเครื่องแต่งกาย เครื่องนอนและของใช้ประจำตัว ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านสวัสดิการอื่นๆ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม อย่างพอประมาณโดยการบูรณาการกับหลักภavana ๔ คือ ด้านกายภavana ด้านศีลภavana ด้านจิตภavana ด้านปัญญาภavana โดยใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในหน่วยงานกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ค่ายอดิศร จังหวัดสระบุรี

^๕พระมหาสมบัติ ธนบุญ (ฉลอง) “ยุทธศาสตร์เชิงพุทธในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา”, **พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต(สาขาการบริหารการศึกษา)**, (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธีของ ทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้จากการวิจัย ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ผลักดันให้มีนโยบายโดยใช้หลักพุทธวิธีหลักภาวนา ๔ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ ๖ ด้าน โดยเข้าไปอยู่ในแผนนโยบายของกองทัพบก

๒) หน่วยงานทหารควรมีการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขนโยบายของกองทัพ ในเรื่อง ยุทธศาสตร์ แผนกลยุทธ์ โดยนำหลักพุทธวิธีเข้ามาพัฒนาในการจัดทำแผนและนโยบายให้เป็นรูปธรรม

๓) ส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการโดยใช้หลักพุทธวิธีภาวนา ๔ กับทหารประจำการเพื่อที่จะได้พัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธเป็นไปในทางเดียวกัน

๔) จะต้องสร้างความยอมรับ ความสนับสนุน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ และความเชื่อมั่นในคุณภาพชีวิตภายในหน่วยงาน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

นอกจากนี้การนำการยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธีของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าควรมีการวางแผนงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยดังนี้

๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ที่มีความสอดคล้องกับภารกิจหน้าที่และนำองค์ความรู้หรือเครื่องมือในการนำไปปฏิบัติงานปรับประยุกต์ใช้

๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่นำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้อาจต้องปรับกลไกและรูปแบบการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในแต่ละหน่วย

๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ควรมีการประสานงานเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและหน่วยขึ้นตรงที่จะนำไปสู่การปฏิบัติงานในระดับหน่วย

๔) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อนำผลการวิจัยในครั้งนี้เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีของทหารกองประจำการ ควรกระจายความรับผิดชอบและมอบหมายงานให้กับหน่วยงานต่างๆ จากระดับสูงไปถึงระดับต่ำที่สุด เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติหน้าที่ของทหารกองประจำการ ดังนี้

๑) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการบริหารพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาการบริหารพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการในหน่วยงานอื่นของกองทัพบกที่นอกเหนือจากหน่วยงานที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

๓) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลของกองทัพบกและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๔) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของทหารกองประจำการในการบริหารและพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานเกี่ยวกับทหารกองประจำการให้มีคุณภาพตามนโยบายของกองทัพบกยิ่งขึ้น

๕) ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของทหารกองประจำการต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามนโยบายของกองทัพบก